

## A léggömb szétpukkad

MEGVIRRADT és enyhe szél borzolta a rozsvetést a mórakalmi földeken. Kósó István bácsi, 11 holdas egyéni gazda 133 számot viselő tanyaházából kilépve, munkába indult. Lepillantva a tanya-környék harmatos fűvére, papírdarabot vett észre. Lenyúlt érte, felvette. Kibetűzte a nagybetűs felírást: „Szabad Magyarország...“ Bőngészte tovább, aztán megcsóválta a fejét: „Ejha, fene az anyját! — morgott valami illyesmit maga elé, s indult a tanácsházára a röplappal.

Szűcs János bácsi, a tanya 573 szám alatt lakó 6 és félholdas egyéni gazda is belebotlott egy röplapba. Vitte ő is a tanácsházára...

Honnan jöttek a rölapok? Nyugat-Németország amerikai megszállási övezetéből léggömbökkel indították a tanácsot, úgynevezett „Keresztes hadjárat a szabadságért“ szervezet, illetve az általa pénzelt úgynevezett Szabad Európa rádió, a „Szabad Magyarország hangja“. Kik azok, akik a lázító rölapokat ádáz gyűlölettel Magyarország fölregeleik? Azok a hazaárulók, bitangok, akik háborúba sodorták az országot, akik miatt annyi gyermek hiába várta az édesapját. S az álmagyarok békés családi otthonokat döntöttek romba, s aztán patkány módra, gyáván megszöktek a nép felelősségére vonása elől. Ott lapulnak Nyugat-Németországban, s onnan üvöltöznek a rádió keresztl, s küldöztetik léggömbbel a rölapokat. Ostobák — senki nem hallgat rájuk itt a nép közül.

DE HÁT BESZÉLGESSÜNK a két paraszt emberrel: Szűcs János és Kósó István bácsival. Egy szerű emberek, s földjük régóta megvan, nem 1944 után kapták. Pártonkivüliek.

— Én nem értek a politikához, — így mondja Szűcs János bácsi, — aki fölött már több mint ötven év múlt el, de azért bajusza még bogárfejeket. Aztán egy történetet mesél:

— Az első világháborúba is elhurcoltak, a másodikba is. Hídró voltam. Otthon bajlódott a feleségem a gyerekekkel. Bementem aztán én is, — amikor eltávoztam kaptam a katonaságtól, — ide a mórakalmi, szóval akkor még alsóközponti jegyzőhöz, Árendás Györgyhez, hogy egy kis támogatást kérjek. Elkezdett gorombán kiabálni: „Kicsoda maga, elhordja magát innét!“ Szóval kirugott. Így volt.

Kósó Pista bácsi is bólint rá, hisz mindannyian ismerték a gorombát jegyzőt. Na persze: a magafajta urakkal a jegyző nem volt goromba.

Szűcs bácsi megint visszakanyarodik a múltba. Elbeszéli, hogy Antal fiát kocsi-lóval elparancsolták még a háború befejezése előtt. „Kocsi, ló, szerszám odave-

szett, de fő, hogy visszajött a fiam. Hej, sokan odamaradtak azért.“

Kósó Istvánnak is az álmagyarok hurcolták el kocsiját, lovát. Odaveszett az is.

A jelenről is beszélnek. Kocsija, lova van mindkét gazda embernek. S olyan szépen, áradó szeretettel szól Szűcs János bácsi félholdnyi szőlőjéről, a két hold 400 négyszögöl rozsvetésről, a négyszáz négyszögöl búzavetésről, amely már olyan nagy, hogy elbújhat benne a nyúl. Kósó Pista bácsi meg új szőlőt telepít, már jó mélyen meg is forgatták a földet. Így mondják: „Szántunk, vetünk, dolgozunk becsülettel, kedvvel.“ Szeretik embertársaikat, családi otthonukat, földjüket, — szóval a hazát. S ügyes-bajos dolgaikkal bizalommal mennek a tanácsházára, beleszólnak a falu dolgaiba. Ha a tanácshoz mennek, mintha második otthonukba mennének. A múlt a jegyző úrral már csak rossz emlék.

A HAZAÁRULÓK, az álmagyarok rölapján ez is áll: „A föld azé, aki megműveli.“ Azt mondja erre Kósó István: „Hát nálunk csakugyan így van. S az álmagyarok most ezt a jelszót is használják, s küldik léggömbön hozzánk. Vajjon a Nyugat-Európából üvöltöző urak tán elfelejtik: Olaszországban sortűzet nyitottak a földet követelő parasztoakra. Miért nem osztják szét a nagybirtokot Nyugat-Németországban, Amerikában, meg egy sor nyugati országban?“

Az emberek, a hazájukat szerető igaz magyarok tudják, hogy az álmagyarok a röpcédulán nyomtatott jelszót valójában hogyan értelmezik! Ez pedig: kapja vissza a földjét gróf Pallavicini, Esterházy, meg a többi hazaáruló. De elpukkad a léggömb, semmivé lesz, ahogy ez a tervük!

Arról is beszél a két dolgozó paraszt, hogy ők bizony úgy tudják és úgy is van, hogy egy szabad Magyarországon van: itthon, nálunk. Egyáltalán nem lehet az Nyugat-Németországban, vagy Amerikában.

Sa parasztnaknak, munkásoknak, szellemi foglalkozásúaknak nem kell az Árendás-féle jegyzők világa, a múlt. Azt mondják a mórakalmi parasztnak is: „Grófok, urak nélkül megvagyunk jól.“ Az álmagyarok lázító rölapján a szabad vallás-gyakorlástól is fecsegnek. Nos, Kósó Pista bácsi, Mária lánya és édesanyja is eljárogat a templomba. Nekik, másoknak, senki nem mondta még ott Mórakalmson sem, ne járjanak a templomba.

A KÉT PARASZT a tanácshoz vitte a léggömbös lázító röpcédulát, hogy aztán méltó helyére, a szemétkosárba kerüljön. Elpukkad a léggömb, örökre elpukkad a külföldön élő, a gyűlölt hazaárulók, terve. A hazaárulók sorsa is olyan, mint a léggömböké: semmivé válnak!

m. r.

## Újítási és balesetvédelmi ankétot tartottak a Szegedi Kenderfonógyárban

Péntek délután benépesült a Szegedi Kenderfonógyár kultúrterme. Az üzem dolgozói és a szegedi textilgyárak küldöttai gyűltek össze, hogy megbeszéljék a Szegedi Kenderfonógyár újító és balesetvédelmi mozgalmanak eddigi tapasztalatait. A szegedi üzemek közül itt hangzott el először a társadalmi bírálat e két fontos mozgalomról. Az értekezleten jelen volt a textil szakszervezet képviselőiben Tóth Tibor elvtárs, a szakszervezeti területi bizottság képviselőiben Nagygyörgy Imre elvtárs.

A vendégek a megbeszélés előtt megtekintették az üzemet, hogy bepillantást nyerjenek az üzem életébe. Ezután

a kultúrteremben megrendezett újító kiállítást tekintették meg, amely szemléltetően mutatta meg az üzem újítóinak munkáját.

Az értekezleten elhangzott beszámoló megismertették a jelenlévőkkel az újító mozgalom, s a munkásvédelem eredményeit, hiányosságait s a megoldásra váró feladatokat.

Nagygyörgy Mária elvtársnő, a vállalat igazgatója beszámolójában egész sor hiányosságot sorolt fel, amelyek nehezítik az újító mozgalom fejlődését. Súlyos hiányosság — mondta —, hogy az újítók nem kapják meg sokszor a szükséges támogatást, mert azokra, akikre a kivitelezés vagy az elbírálás tartozik, tehernek tekintik ezt.

Hiányzik egyes műszaki vezetőkből a lelkesedés, a szív és fontos ügy iránt.

Hiba az is — mint mondta —, hogy egyes vezető szervek csupán a számszerűség növelésére töreked-

nek, azt tartják csak fontosnak, hogy számszerűen növekedjen az újítások száma. Nem törődnek azazal, hogy az elfogadott újítások valóban előbbrehaladást, a termelékenység növelését, a munka megkönnyebbítését, a dolgozók védelmét szolgálják-e. Az ilyen törekvés hátráltatja, ahelyett, hogy előbbre vinné az újítási mozgalmat. Hátráltatja ezenkívül a régihez való ragaszkodás, az újítól való idegenkedés is. Példákat sorolt fel az üzemről, hogy jól bevált újításokkal szemben is egyes dolgozók türelmetlenkednek, rongálják, igyekeznek elpusztítani, pedig munkájuk megkönnyítését szolgálják, mint például az előfónó a szalagór, a szárazfónó a cséve felvető tüske stb. Beszél arról is, hogy vannak, akik sokszor kivételetlen ötletekkel újítási előlegeket csálnak ki s aztán semmit se tesznek az újítások elkészítéséért, hanem arra törekednek, hogy új ötletekkel újabb előlegeket zsebelhessenek be.

Szerencsére kevesen vannak ilyenek.

Az újítók többsége becsületes dolgozó, aki nemcsak elkészíti az újításait, hanem harcol azok bevezetéséért, alkalmazásáért is.

Ezeknek az embereknek köszönhető, hogy a felsorolt hiányosságok ellenére, mint Oláh József elvtárs, újítási felelős beszámolójából kitért, a Szegedi Kenderfonógyárban is szép, eredményes munka tekinthető vissza az újító mozgalom, amely 1949 januárjában indult el. Azóta 1332 javaslatot nyújtottak be a dolgozók, amelyekből 581-et fogadtak el. Az újítások gazdasági eredménye 1 millió 843 ezer 640 forint megtakarítás.

Igen jelentősek azok az újítások, amelyek a munkavédelemmel kapcsolatosak. Frischmann Sándor főmechanikus és Szép Lajos meosztályvezető által javasolt klímaberendezés jelentősen megjavította a dolgozók egészségét. Szerényi Mihály javaslata a kártoló gépeknél szüntette meg a baleset lehetőségét. Oláh elvtárs beszélt

a múlt év végén megalakult újító csoport munkájáról, amely nagyban elősegíti a jó ötletek és javaslatok megvalósítását.

Az üzem legjobb újítóit közt említtette Marton Ferenc, Varró Antal, Kovács Imre elvtársakat, akik pénzjutalmat is kaptak jó munkájuk elismeréséül az üzem vezetőségétől. A 11 élenjáró újítón kívül még 16 munkavédelmi aktívát jutalmaztak meg az értekezleten. Szűcs István elvtárs beszámolója az üzem munkavédelmi mozgalomáról adott tájékoztatót, arról, hogy évről-évre hogyan valósítják meg mindegyikben a dolgozókról való gondoskodást, a dolgozók védelmét az üzemeken belül.

A beszámolókat vita követte. A dolgozók hozzászólásaikban számos javaslatot is tettek. Szerényi Mihály elvtárs javaslatot tett az újítások elbírálása idejének megrövidítésére. Dobó Ferencné, az előfónó dolgozója kérte, hogy szereljenek vissza a gépküre felszerelt szalagot, mert annak ellenére, hogy sok dolgozó haragudott érte, jó volt, biztosította az anyag kiváló minőségét, mert az aránytalanságoknál, szalagszakadás esetén önműködően kikapcsolta a gépet. Hegyesi István elvtárs az általa készített újítást újra elbírálását kérte.

### Szegedi dolgozó parasztnak készülődése a hódmezővásárhelyi választási nagygyűlésre

Vasárnap — november 21-én — délelőtt 10 órakor Hódmezővásárhelyen, a Beloiannisz téren kerül sor a Hazafias Népfrent választási nagygyűlésére. Dobi István elvtárs, az Elnöki Tanács elnöke mond beszédet a nagygyűlésen.

A szegedi termelőszövetkezetek tagjai, s jónéhányan az egyéni gazdák közül készülődnek a hódmezővásárhelyi nagygyűlésre. Az Alkotmány tsz-ből 23-an mennek el a nagygyűlésre. Ott lesz az Alkotmány tsz-ből például Gazdag János, Vencel József és a felesége is. A Tancsics termelőszövetkezetből húszan utaznak Hódmezővásárhelyre, az érdeklődéssel várt nagygyűlésre.

Csurgó Mihály, Szeged, Külső-baktói részén lakó egyéni gazdálkodó dolgozó paraszt, mintagazda is elmegy Hódmezővásárhelyre és részt vesz a nagygyűlésen.

### Vasárnap Radnóti ünnepségeket tartottak Szegeden

Vasárnap délelőtt fél 10 órakor az egyetem Ady-téri épületén leleplezték Radnóti Miklós emléktábláját. Az emléktábla ünnepélyes leleplezése alkalmából Baróti Dezső bölcsészkar dékán, a TTIT megyei csoportjának alelnöke emlékeztet meg a költőről, aki egykor a szegedi egyetemen folytatta tanulmányait.

11 órakor a Közalkalmazottak Szakszervezetének kultúrothónában Radnóti emlékünnepele volt. Az igen színvonalas, művészi igényű ünnepély keretében Baróti Dezső emlékeztet meg a költő fiatal éveiről, szegedi pályakezdéséről. Az ünnepély elnökségében helyet foglaltak: Tolnai Gábor egyetemi tanár, a Tudományos Minó-

sító Bizottság titkára, Hont Ferenc, Kossuth-díjas, a Színház-történeti Múzeum igazgatója, Radnóti egykori barátai és Koltay Kasztnér Jenő egyetemi tanár, az Irodalom-történeti Társaság délalföldi csoportjának elnöke.

Baróti Dezső egyetemi tanár megemlékezése után Török Erzsike Kossuth-díjas énekelt megzenésített Radnóti verseket. Zemplényi Kornél Liszt-díjas zongoraművész pedig Kodály számokat játszott. A szegedi Nemzeti Színház művészei is közreműködtek, Radnóti verseket szavalt Lászlóffy Kata, Miklós Klára, Kormos Lajos és Kovács János. A Radnóti gimnázium szavalóversenyének győztese, Jármái Árpád tanuló is szavalt egy Radnóti verset.

## Lecke az őszinteségről

Kerekes Istvánné, az öreg kőműves felesége főköltője alá simított a szülő haját, s aztán kézenkapta a kis unokát: „Gyere édes virágom, kis szentem. Mit ad nek a nagymama?...“ Vitte a szobába, kinyitotta a szekrényajtót és fehér zacskóban cukrot nyújtott át a fekete szemű Pistának. „Nadmama, nadmama“ — újjongott a gyerek. Az asszony karjára kapta, úgy vitte ki a konyhába.

A kis unoka szopogatta a cukrot, Kerekesné pedig a nyirkos, őszi késő délutánon férje és fia kimosott ingeinek vasálására készült. Ekkor a szomszéd lakó: Nagy Gézané kiáltott be hozzá:

— Jöjjön már drága Kerekes néni, segítsen a függőnyt levenni, mert ki akarom mosni.

— Megyek — felelt. Mielőtt indult volna, megcirógatta a kis István fejét és kérte, hogy maradjon nyugodtan. Tíz perc múlva már vissza is jött Kerekesné, aki a fiatal Nagyné szavával, olyan jó asszony, akár egy falat kenyér.

Vasalt. Közben nézte az órát, hogy mikor jön haza a férje, fia és a menyje. Milyen rendes is az ő fia. Azt mondta ő is: „Anyám maradjon csak otthon, vezesse a háztartást, eleget dolgozott már életében.“ Bizony sokat is mosott 44 előtt a nagyságoknak.

Nyílt az ajtó Kerekesnéknél és Horváth Endre lépett be. Jött pedig azért, hogy a „háztömbben“ elbeszélgesse a Hazafias Népfrentől, meg arról a gyűlésről, amit holnapután este kívánnak tartani.

A vendég köszönését szíves szóval fogadta az asszony és kőtenye sarkával székét törölte: „Tessék leülni.“ Beszélni kezdett Horváth Endre:

— Hallotta-e már lakótársnő, hogy gyűlés lesz holnapután? Ott megbeszélgetünk egymást, kitárgyaljuk a dolgokat.

— Hallottam a gyűlésről — szölt az asszony.

— Átbeszélünk ott mindent, hogy mi a Népfrent, mit kell tenni az embernek, egymást.

— Jó... ott szoktam lenni a gyűléseken, most is elmegyek, csak érdekel, hogy mi lesz ott.

Mosolygott Horváth Endre. Lám ez az egyszerű asszony, — akinek még a nevét sem tudja — milyen tettekre kész, s jódolog az, hogy érdekli a gyűlés.

Amikor egy kis csend volt, Kerekesné az építő kockával bajmólódó kis Pistikére mutatott:

— Ugye szép gyerek a kisunokám?! A szemöldöke pont olyan, mint a nagyapjé — és nevetett, nevetett.

Bólgatott Horváth Endre. Igaz, kicsit jobban szeretne volna, ha a gyűlésről beszélne. Ugy gondolta, másról nem is keli szót váltani. De azért megkérdezte:

— A kisfiú apja hol dolgozik?

— A Pistike papája, vagyis a fiam? Hát ő technikus a gyárban. Szorgalmas fiú. Tetszik tudni lakatos volt, de ebben a rendszerben tanult és így lett belőle technikus.

— Hát a férje, ő merre dolgozik?

— Ő, ő kőműves, öreg kőműves — s mosolygott az asszony, hogy a ráncok öszszefutottak a szemé körül. — Elég szépen hoz haza pénzt. Most nem teszi ám le késszel ősszel sem, mint régen a kőműves kaplácso.

— Szóval jól megvannak a lakótársamék, nincs gondjuk — állapította meg Horváth és várta a választ. Nem is késett:

— Nincs? Dehogyan nincs. Gond az mindig van.

Horváth Endre elhúzta a száját, nem tetszett neki, hogy az asszony ilyenekről is beszélt. Fújni kezdte a mondatokat: „Emelkedett az életszínvonalunk és úgy lakótársam is tudja, hogy az élelmiszer is olcsóbb lett. Ugye tudják ezt a háziasszonyok?“

Hát... — kezdte az asszony és fejét ingatva szötte tovább a beszéd fonálát. — Az almát is drágábban vettem az unokámnak most, mint tavaly, a fejeskáposzta ára is több, egykilónál egyforint a különbség!

Horváth Endre rosszkedvűen csavargatta a fejét. Nem is tudta, mit mondjon. De azért kijelentette: — Az ellenség hangja az, hogy emelkedtek egyes élelmiszerek árai. Ezekre a szavakra megijedt az asszony, szeme mintha nedves lett volna. Halkan mondta: „Ó, édes istenem, tán csak nem szóltam valamit rosszul.“

Csend. Ó, miért beszélt mellé Horváth Endre. Igazabb, emberibb lett volna, ha megmondja: egyes élelmiszerek jelentősen olcsóbbak lettek, egyesek ára pedig emelkedett. A gyümölcs ára valóban több az idén, mint tavaly, és a fejeskáposzta is drágább. A burgonya azonban — ez fontos népelelmiszeri cikk — olcsóbb is, mint az elmúlt év hasonló időszakában. Tavaly novemberben 2.20—3.50 forint volt egy kiló burgonya, most 1.30—2 forint. A vöröshagyma kilója is 1.40 forinttal olcsóbb most a MEZÖKER üzleteiben, mint tavaly.

A csendet Kerekesné törte meg. Újból azt hangoztatta: nem rossz akaratból mondta, amit mondott. Még mindig a

hatása alatt volt a kijelentésnek: „Az ellenség hangja.“ Igaz, az ellenség hangja is hallatja és igyekszik a hibákat felnagyítani. Az ellenséget le kell leplezni! De Kerekesné igazán csak nem került az ellenség befolyása alá. De Horváth Endre, s fűzetébe be is jegyezte: „Siránkozni a 14-es háztömbben, az ellenség befolyása alatt.“

Ekkor nyílt újból az ajtó és belépett az öreg kőműves. Szaladt a kis unoka hozzá. Aztán Horváth és a házigazda egymásra néztek.

— Jó hogy találkoztunk — szölt a kőműves.

— Hát igen, szóval — küzdött zavarával Horváth. — Nem is tudtam, hogy... szóval, hogy itt lakik.

— Itt hát, ő pedig — mutatott az asszonyra — a feleségem. De már csak megmondom, én meg délután, 2 után magunknál jártam. Én is a feleségével beszéltem.

— Na, és miről volt szó? — kérdezte Horváth.

Többfelől... Egy kicsit udvaroltam is a feleségének — s huncutul kacintott hozzá. — Megmutattam a felesége új rádiójukat. Meg elmondta, hogy lódenkabátot akarnak venni.

— Igen, akarunk, persze, hogy akarunk. És még mi volt?

— Meg panaszkodott, hogy a lódenkabátján is több az ára, miért volt.

— Ezt mondta? — álmélkodott fülig pirosodva Horváth.

— Ezt is. Én meg mondtam neki, igaza van.

Az öreg kőműves látva Horváth zavarát, a térdén idegesen dobogó újait, bíborszín arcát, — hozzátette:

— Na, azért rendes asszony a maga felesége...

Morvay Sándor